

شکوفایی کلاس درس با همیاری والدین

دکتر حسن مظاهری

است (کتاب درسی جلوه عینی برنامه درسی در کلاس درس است). بخش نیمه تجویزی و غیر تجویزی تقریباً در اختیار معلم، کلاس درس و مدرسه است. سفارش اسناد تحول بنیادین آموزش و پرورش آن است که روز به روز از بخش تجویزی کاسته و به بخش نیمه تجویزی و غیر تجویزی اضافه شود. یعنی کاهش تمرکز در برنامه‌های درسی و آموزشی مدنظر باشد. در سند برنامه درسی ملی، به عنوان یکی از اسناد تحولی، ساعت آموزش سالانه برای دوره تحصیلی ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم مشخص شده است. در ادامه آن آورده است: علاوه بر این زمان‌ها، در تمامی دوره‌های تحصیلی ۵۰ ساعت به فعالیت‌های خارج از کلاس و مدرسه متناسب با اقتضات برنامه درسی هر حوزه یادگیری، اختصاص می‌یابد و ۵۰ ساعت هم متناسب با شرایط و اقتضات محیطی در اختیار استان‌ها، مناطق و مدارس قرار می‌گیرد. از نمونه فعالیت‌های رسمی غیر کلاسی و فعالیت‌های غیررسمی می‌توان مشاهده طبیعت، انجام فعالیت میدانی و بازدید از موزه‌ها، نمایشگاه‌ها و مراکز علمی، تولیدی، فرهنگی (موزه‌ها، کانون‌های تربیتی محله و...)، مذهبی (مساجد، زیارتگاه‌ها، دارالقرآن‌ها و...)، نهادها

فراوان شنیده‌اید که می‌گویند در کتاب‌های درسی بایستی به آداب و رسوم و فرهنگ بومی و محلی و حتی نیازهای شغلی هر منطقه پرداخته شود. به قول قدیمی‌ها، حرف حساب جواب ندارد! کتاب درسی خط‌مشی‌دهنده به کلاس درس است. به عبارتی کتاب درسی جهت‌دهنده به معلم در کلاس است و بیشتر آموخته‌های دانش‌آموزان در کلاس درس برگرفته از کتاب درسی است. اما باید گفت، کتاب درسی یک رسانه آموزشی و منبع اصلی برای کل کشور است و به راحتی قابل به‌روز شدن و تغییر مداوم نیست. از طرفی ظرفیت توجه به تمام نیازها و اقتضات بومی و محلی مردم در سراسر کشور را ندارد. نسخه‌ای که سند تحول بنیادین آموزش و پرورش برای این مهم تدارک دیده این است که «۱۰ تا ۲۰ درصد برنامه‌های آموزشی و درسی به استان‌ها، مناطق و مدارس سپرده شود». اگر از منظر رشته مطالعات برنامه درسی به این موضوع بپردازیم، باید گفت در این علم، برنامه درسی را از زاویه‌ای به سه بخش برنامه درسی تجویزی، نیمه تجویزی و غیر تجویزی تقسیم می‌کنند. آنچه معمولاً در قالب محتوای کتاب درسی به مدارس ارسال می‌شود، همان برنامه درسی تجویزی

شد. پیشنهاد می‌شود خانواده‌ها برای بهره‌مندی مدرسه از این ظرفیت تمام تلاش خود را به کار گیرند. از جمله اینکه با مدیریت و محوریت معلم مدرسه:

- هر خانواده در رابطه با یک یا چند درس مرتبط با مباحث محلی به معلم یا معلمان کلاس فرزند خودش مطلب ارائه دهد.
- برای بردن بچه‌های مدرسه فرزند خود به اردو (بازدید از پارک و کارخانه و ...) هم پیشنهاد مکان دهد و هم برای همکاری در بردن به اردو، اعلام آمادگی کند.
- برای یادگیری هر چه بهتر بچه‌ها در کلاس درس، به تنهایی یا با مشارکت دیگر والدین، برنامه‌ای را پیشنهاد دهد و برای اجرای آن تحت هدایت معلمان برنامه‌ریزی کند.
- اگر برای تحکیم یادگیری فرزند خود و عملی کردن دانسته‌های کلاس درس آن‌ها در منزل یا محیط زندگی موقعیت یادگیری خاصی تدارک دیده است، این تجربه را برای به‌اشتراک‌گذاری با دیگر والدین به معلم منتقل نماید.

□ ...

... یاری‌تان به مدرسه روزافزون

و مؤسسات اجتماعی، شرکت در فعالیت‌های ورزشی، شرکت در فعالیت گروه‌ها و انجمن‌های علمی، اردوهای علمی، زیارتی و سیاحتی، مطالعه کتاب و روزنامه و... را نام برد. همچنین آورده است: «وزارت آموزش و پرورش وظیفه برنامه‌ریزی لازم جهت هدایت و غنی‌سازی زمان غیررسمی تعلیم تربیت در خانه، مدرسه و خارج از مدرسه را بر عهده دارد.» و نیز: «وزارت آموزش و پرورش موظف است از مشارکت حداکثری خانواده‌ها، دستگاه‌های فرهنگی، هنری، خدماتی، مذهبی، تولیدی و... برای طراحی و اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های خارج از کلاس و مدرسه، به‌خصوص بخشی از برنامه‌ها که در تابستان اجرا می‌شود، استفاده نماید» (برنامه درسی ملی: ۱۳۹۱، ۴۶).

این مطالب با این هدف مطرح شد که خانواده‌ها در این خصوص نیز مشابه خیلی از ظرفیت‌های موجود دیگر، دست مدرسه را در یادگیری هر چه بهتر و جامع‌تر و مفیدتر فرزند خود بگیرند؛ چرا که هر چه دانش‌آموزان شایستگی‌های بهتری را در مدرسه کسب کنند، در آینده برای خودشان و جامعه فردی مؤثرتر و مفیدتر خواهند بود. یعنی هم برای کار و شغل آینده خود آماده‌تر خواهند شد و هم برای جامعه مفیدتر خواهند